

KIEZEN TUSSEN PRIJS, SNELHEID EN MILIEU

STEDENTRIP: PER TREIN OF VLIEGTUIG?

Leuk, een weekendje Parijs of midweekje Berlijn. Wie geen zin heeft om zelf te rijden, moet nog wel een vervoermiddel kiezen. Is vliegen werkelijk zo slecht voor het milieu en is de trein echt zo **duur en tijdrovend**?

John Krijgsman doorkruist heel Europa per trein: 'Ik speur naar goedkope tickets en reis bij voorkeur eerste klas. Dat werkt bij de trein tegenwoordig net zo als bij vluchten: de prijzen kunnen per dag stijgen of dalen. Afgelopen zomer reisde ik voor €79 eerste klas van Ljubljana naar huis. Dat duurde 15 uur, met twee korte overstappen. Natuurlijk is dat langzamer dan per vliegtuig, maar je reist ontspannener, comfortabeler en goedkoper. We gaan eind december naar Berlijn. Ik heb eersteklas-tickets gevonden vanaf Rotterdam voor €59, inclusief gereserveerde zitplaatsen. Zo'n zitplaats is veel ruimer dan in een vliegtuig van bijvoorbeeld Transavia. Vaak kosten tickets voor de eerste klas niet veel meer dan voor de tweede klas. Bovendien: als we vanaf Schiphol vliegen, zouden we voor het treinticket vanaf Rotterdam al €14 kwijt zijn.'

Lang niet iedereen is zo pro-trein als de heer Krijgsman. Vliegen is populair vanwege de korte reistijd en lage prijs. Maar het stuit ook veel mensen tegen de borst vanwege de milieu-impact. Wie oog heeft voor het milieu staat voor een dilemma. Want wat als je met de trein twee keer zo lang onderweg bent als met het vliegtuig?

Vijf stedentrips

Wij bekeken de reistijd, kosten en CO₂-uitstoot van vijf stedentrips. Voor een stel dat vanaf Leiden een

paar dagen naar Berlijn gaat, twee personen uit Hengelo die naar Londen gaan en een derde duo dat van Assen naar Parijs reist. In twee andere voorbeelden gaat het om een gezin met twee kinderen dat van Tilburg naar Praag en van Amersfoort naar Kopenhagen reist. Onze berekeningen gelden voor deze specifieke situaties. Maar ze geven wel een idee van de verschillen tussen trein en vliegtuig. Omdat er een veelvoud aan mogelijkheden is, moesten we keuzes maken. Bijvoorbeeld ten aanzien van de data en het einddoel in de stad. Deze keuzes zijn beschreven in het kader 'Wat & hoe' op pagina 16. We bekeken ook de langeafstandsbussen zoals Eurolines en Flixbus, maar die bleken qua reistijd geen aantrekkelijke optie. De bus was overigens wel het goedkoopst.

Prijverschil rap kleiner

Een uurtje vliegen naar Londen. Klinkt goed. Maar in dat uur sta je niet in hartje Londen. Van huis naar de luchthaven reizen, wachten in de rijen bij de bagagecontrole en de douane en vanaf het vliegveld naar het hotel gaan – het kost allemaal tijd. Toch: als we al deze tijdvreter meerekenen, verslaat het vliegtuig de trein alsnog overtuigend bij vier van onze vijf stedentrips. De tijdwinst verschilt wel per luchthaven. Zo ben je vanaf vliegveld Gatwick ruim 20 minuten langer onderweg om in het centrum van Londen te komen dan vanaf vliegveld City.

De verderweg gelegen steden Praag en Kopenhagen zijn met het vliegtuig minstens twee keer zo snel te bereiken als met de trein. Bij de trip naar Parijs ontlopen vliegtuig en trein elkaar het minst. Een enkele reis duurt met het vliegtuig ruim 20 minuten korter.

Vaak wordt gezegd dat de trein duurder is dan het vliegtuig. Maar wil je niet om 6 uur 's ochtends vliegen en niet naar een luchthaven reizen die ver buiten het centrum ligt, dan lopen de vliegprijzen op.

Komen vervolgens de reiskosten naar de luchthaven en ter plekke naar het stadscentrum erbij, dan wordt het verschil rap kleiner. Zo kost een enkele reis van de vliegvelden Charles de Gaulle en Gatwick naar de centra van Parijs respectievelijk Londen ongeveer €25 voor twee personen. Ook kostenverhogend is het feit dat sommige luchtvaartmaatschappijen tegenwoordig een toeslag vragen voor grotere handbagage zoals rolkoffers. De meeste steden zijn met de trein >>

» De trein is vaak goedkoper, maar je bent meestal wel langer onderweg

» Treinprijzen zijn net als vliegprijzen lastig te doorgronden

goedkoper te bereiken dan met het vliegtuig. Naar Praag scheelt het ruim de helft, maar daar ben je dan wel twee keer zo lang voor onderweg. Een trip naar Berlijn vanuit Leiden is iets goedkoper met de trein. Alleen Hengelo-Londen is voor ons stel per vliegtuig veel goedkoper. Als ze naar Gatwick vliegen, geldt dat zowel in de vakantie als daarbuiten. Maar die luchthaven ligt zoals gezegd verder van het centrum dan luchthaven City. City was alleen in de vakantieperiode goedkoper dan de trein.

NAAR DE LUCHTHAVEN

Met de trein naar Schiphol of met de auto? De reistijden ontlopen elkaar niet zo veel (mits er geen files zijn), maar voor de auto komt er nog tijd bij voor parkeren en de pendelbus naar Schiphol. Wat benzine- en parkeerkosten betreft is vanaf Leiden de trein veel goedkoper dan de auto. Vanuit Tilburg is de auto een tientje goedkoper. Vanaf Amersfoort, Hengelo en Assen ontlopen de kosten elkaar weinig. Parkeren wordt op de officiële Schipholparkings duurder naarmate je korter van tevoren boekt.

Reistijd naar Schiphol (uren:minuten)

Vanaf	Auto	Trein
Leiden	0:27	0:15
Hengelo	1:40	2:00
Assen	2:00	1:50
Tilburg	1:25	1:28
Amersfoort	0:55	0:50

Fluctuerende prijzen

Dat de treinreis naar Praag voor een gezin zo goedkoop is, komt vooral doordat kinderen tot 17 jaar gratis reizen. Maar dat geldt niet voor alle internationale treinen, en de leeftijds-grens kan ook verschillen. Wie tickets zoekt komt er al snel achter dat trein-prijzen, net als vliegprijzen, lastig te doorgronden zijn. Er is voor veel – maar niet alle – trajecten een aantal voordelige tickets beschikbaar en als die op zijn gaan de prijzen omhoog. Hoe eerder je boekt, hoe goedkoper. Maar tijdens ons onderzoek zagen we de prijzen fluctueren. Volgens NS kan dat komen doordat een gereserveerd ticket wordt geannuleerd, of doordat iemand een ticket online heeft aangeklikt, maar niet daadwerkelijk heeft geboekt.

Wat een gunstig treinkaartje kopen verder lastig maakt, is dat niet alle boekingsites dezelfde verbindingen en prijzen tonen. Een buitenlandse site als die van Deutsche Bahn kan aanbiedingen hebben die een Nederlandse site niet heeft. Op buitenlandse sites staan bovendien vaak meer verbindingen voor het land zelf. Altijd vergelijken dus. Wie er echt in wil duiken, zoals de heer Krijgsman doet, kan kijken of het goedkoper is om onderdelen van de reis apart te boeken. Bijvoorbeeld een Nederlands kaartje naar een station vlak over de Duitse grens (zoals Bad Bentheim) en dan een apart kaartje voor het Duitse deel van de reis (van Bad Bentheim naar Berlijn).

Wat comfort betreft hebben vliegen en treinen allebei voor- en nadelen. Europese vluchten zijn bijna altijd zonder overstap – en dan heb je dus ook minder kans om een aansluiting te missen, wat bij de trein niet ondenkbeeldig is. Treinen hebben meer zit- en bewegingsruimte, je mag gewoon een flesje water meenemen en er gelden geen beperkingen voor de inhoud en de afmetingen van de bagage. >>

EEN VOORDELIG TICKET BOEKEN

- Reis op rustige momenten, bijvoorbeeld op donderdag in plaats van vrijdag.
- Bekijk verschillende boekingsites, en die van de aanbieder zelf.
- Abonneer je op nieuwsbrieven met aanbiedingen.

TREIN

- Vroeg boeken is vaak goedkoper: veel treinen hebben een beperkt aantal voordeeltickets.
- De prijzen en reismogelijkheden van treinsites HappyRail en NS-International kunnen verschillen. Sites van buitenlandse spoorwegmaatschappijen hebben soms meer verbindingen en aanbiedingen.
- Een ticket laten zoeken en boeken kan op zeven treinstations voor €7,50 per persoon (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Arnhem, Breda en Schiphol) en bij de Treinreiswinkel voor €9,50 per persoon.
- Bij internationale treinreizen maakt het vertrekstation in Nederland vaak niet uit voor de prijs.

VLIEGTUIG

- Kijk eerst op meta-vergelijkings-sites die het aanbod op vergelijkingssites bijhouden (zoals Skyscanner en Google flights).
- Prijsvechters vliegen vaak op luchthavens die verder van de stad liggen. Vergeet die extra reiskosten en reistijd niet bij je overweging.
- Bij sommige maatschappijen moet je tegenwoordig betalen voor (grotere) handbagage.

**MIJN
ERVARING**

**LIEFST MET DE
TREIN, MAAR...**

Voor haar webshop in duurzame kleding bezoekt Joke Bom uit Hilversum regelmatig modebeurzen in Berlijn, Londen, Parijs en Kopenhagen. 'Ik probeer mijn bedrijf zo duurzaam mogelijk te runnen, ook mijn werkreizen doe ik het liefst per trein. Lekker met een kopje koffie van het landschap genieten. Maar eigenlijk lukt me dat alleen naar Parijs. Ik reis het liefst in één dag op en neer. Anders moet ik weer een overnachting boeken. Naar Parijs kan dat. Naar Berlijn ben je 6,5 uur onderweg met de trein, dan moet je meteen een nacht blijven. Vliegen gaat snel en je hebt bijna nooit vertraging. Met de trein kom je wel midden in de stad aan, maar het duurt over het algemeen te lang en is niet altijd betrouwbaar. Zeker als je moet overstappen. Dan denk ik toch de hele rit: komt dat wel goed?'

» Het vliegtuig stoot 6 tot 10 keer zo veel CO2 uit als de trein

CO2-uitstoot

Het zal niemand verbazen dat het vliegtuig meer CO2 uitstoot dan de trein. Maar dat hier een factor 9 of 10 tussen zit, verbaast misschien wél. Het vliegtuig naar Praag is 'slechts' 6 keer zo belastend als de trein. Minder dan onze andere bestemmingen, doordat vliegreizen over grotere afstanden een relatief lagere belasting hebben dan die naar dichterbij gelegen steden. Per jaar binnen Europa drie keer met de trein reizen in plaats van met het vliegtuig scheelt grofweg evenveel CO2-uitstoot als je stroomverbruik in huis naar nul terugbrengen, bijvoorbeeld met zonnepanelen. Op milieucentraal.nl kun je de CO2-impact van je reisplannen berekenen: kijk op milieucentraal.nl/duurzaam-vervoer/vliegen-of-ander-vakantievervoer. Het zal de keuze voor een volgende reis misschien niet gemakkelijker maken, maar je bent wel beter geïnformeerd. <<

5X VLIEGTUIG EN TREIN VERGELEKEN

Leiden - Berlijn Hauptbahnhof				
	✈️		🚆	
	hoogseizoen	laagseizoen	hoogseizoen	laagseizoen
Reistijd - enkele reis (uren:minuten)	3:25 tot 3:50	3:25 tot 3:50	7:25	7:25
Kosten per persoon - retour	€165 tot 175	€120 tot 155	€160	€110
CO2-uitstoot - retour (in kg)	700		70	

Hengelo - Londen St. Pancras International				
	✈️		🚆	
	hoogseizoen	laagseizoen	hoogseizoen	laagseizoen
Reistijd - enkele reis (uren:minuten)	5:35 tot 6:15	5:35 tot 6:10	7:40	7:30
Kosten per persoon - retour	€215 tot 260	€130 tot 230	€345	€200
CO2-uitstoot - retour (in kg)	450		50	

Assen - Parijs Gare du Nord				
	✈️		🚆	
	hoogseizoen	laagseizoen	hoogseizoen	laagseizoen
Reistijd - enkele reis (uren:minuten)	5:25	5:30	5:50	5:50
Kosten per persoon - retour	€290	€190	€235	€130
CO2-uitstoot - retour (in kg)	450		50	

Tilburg - Praag Centraal Station				
	✈️		🚆	
	hoogseizoen	laagseizoen	hoogseizoen	laagseizoen
Reistijd - enkele reis (uren:minuten)	5:30	5:25	10:55	11:05
Kosten per persoon - retour	€265	€220	€120	€105
CO2-uitstoot - retour (in kg)	1150		180	

Amersfoort - Kopenhagen Centraal Station				
	✈️		🚆	
	hoogseizoen	laagseizoen	hoogseizoen	laagseizoen
Reistijd - enkele reis (uren:minuten)	4:30	4:30	10:45	10:45
Kosten per persoon - retour	€170	€155	€100	€90
CO2-uitstoot - retour (in kg)	1450		160	

WAT & HOE

PEILPERIODE: 25 september t/m 2 oktober.

REISPERIODE: dinsdag t/m vrijdag in de herfstvakantie 2018 (hoogseizoen) en vrijdag t/m maandag begin november 2018 (laagseizoen).

TRAJECT: treinstation in de woonplaats naar groot treinstation in de stad van bestemming.

TIJDEN: vertrek vanaf 8 uur, aankomst in de woonplaats uiterlijk rond 20 uur.

Bij vliegen 2 uur van tevoren aanwezig zijn. Bij de trein: Londen 1 uur van tevoren, Parijs 20 minuten, Berlijn, Praag en Kopenhagen 15 minuten. Als er meerdere opties zijn, kozen we de beste gebaseerd op reisduur, prijs en aantal overstappen.

PRIJZEN: retourprijzen per persoon, gebaseerd op twee volwassenen (Berlijn, Londen, Parijs)/twee volwassenen en twee kinderen (Praag, Kopenhagen). Inclusief verplichte bijkomende kosten, handbagage, tweede klas. Geen stoelreservering en kortingskaarten.

VAN-TOT: is afhankelijk van het vliegveld (geldt voor Berlijn en Londen).

TIJDEN EN BEDRAGEN ZIJN AFGEROND • GEGEVENS CO2-UITSTOOT: BRON MILIEU CENTRAAL.

SMAAKT DIT NAAR MEER?

Maak het jezelf gemakkelijk.
Word lid en ontvang toegang tot alle tests
en tips van de Consumentenbond.

consumentenbond